

Poštolna
pavšalirana.

Uredništvo
in
upravnštvo
lista je
v Ljubljani
Breg št. 12.
Telefon 119.

Štev. 1.

V Lj bljani, 7. januarja 1922.

Leto II.

AVTONOMIST

Državna listniska knjižnica
Stroškovni stroški
P. Gubljanov

Celoletna na-
ročnina 37 50 D
mesečna 3 50 „
Posamezne
številke se ra-
čunijo po 75 p.

malih oglasih
beseda 75 p.

Izhaja vsako soboto

Zakaj ne moremo umolkniti?

Ob koncu lanskega leta smo vprašali: Ali je „Avtonomist“ še potreben? Ali ne mislite, da je že dovršil svojo nalogo? Ali se ne vrši potek dogodkov v naši državi tako, kakor smo mi napovedali od vsega početka?

Naši čitatelji so na ta naša vprašanja odgovorili, da je naš list še potreben! Zato nadaljujemo!

Imamo brezdvomno to zaslugo, da smo pokazali na važnost ustavnega vprašanja. Ko so se vršile volitve v konstituantno v novembru l. 1920., je celo med najbolj vodilnimi političarji v Sloveniji vladala glede važnosti ustavnega problema velika nejasnost. Nobena od slovenskih političnih strank v tem vprašanju ni bila absolutno zanesljiva in jasna sama v sebi. Takrat so vse stranke sicer povdarjale potrebo socialnih revolucij ali pa reform, niso se pa s potrebno jasnostjo zavedale, da je vse to odvisno od tega, na kakšen temelj se bo postavila nova jugoslovanska država. Meglenemu govorančenju o „ujedinjenju“ ni bilo konca ne kraja. Če pa se je vprašalo te „ujedinjevalne“ govornike, kako si oni predstavljajo konkretno notranjo in zunanjo ureditev nove državne zgradbe, navadno ni bilo dobiti točnega odgovora. Vsepovsod smo plaval v frazah in v demagoštvu.

To stanje in to nejasnost ljudstva je spretno izrabila mlada jugoslovanska kapitalistična stranka. Dosledno je šla za tem, da uvede v novi, na znotraj še ne urejeni jugoslovanski državi, strogi centralistični upravni in vladni sistem. Dva cilja sta bila temu stremelju pred očmi: Prvič, da se delavno kmetiško in delavsko ljudstvo socialno potlači, ali kakor so govorili „pacificira“. Drugič, da se tako spravi zlasti hrvaško in slovensko ljudstvo pod nadvlado srbskega plemena. Beseda „srbsko plemo“ je služila tudi v tem primeru le kot zavesa maloštevilni „porodici“ v Belgradu, ki smatra državo za svoj izključni izkoriščevalni objekt.

Ustava, ki smo jo potem tudi končno dobili, je veren izraz tega mlado-kapitalističnega hotenja. Njena notranja upravna in vladovna oblika je posneta po vzorcu navadne vojaške kasarne. Parlamentarizem, o katerem se dandanes pri nas toliko govori in piše, je le navidezen in o zdemokratiziranju javnega upravnega in političnega življenja ni nobenega sledu. Parlamentarno vladanje, demokratične uredbe, enakopravnost ljudi, plemen in ver — vse to je zgolj lišp, brez prave vrednosti in veljave. Samouprava ljudstva — kje je? Nepoznana reč je to v našem vsakdanjem javnem življenju. Pa še tisto malo, kar ustava v tem pogledu priznava ljudstvu — je ostalo na popirju. Kljub vsem lepim frazam na potrpežljivem popirju, vlada pri nas mala peščica ljudi, klika, ki skrbi le za sebe in svoje ožje prijatelje.

Proti takšnemu vladanju se je zlasti na Hrvaškem dvignil velik odpor. Hrvaški kmet je skoro do zadnjega šel za Radičem, ki zahteva „hrvaško kmetiško republiko“. V odporu proti sedanjemu nesigurnemu pravnemu stanju, se je tekom leta pridružila hrvaškemu kmetu še njegova inteligenca. Lahko se reče, da je danes ves hrvaški narod v boju proti sedanjemu upravnemu in vladnemu sistemu v novi državi. Ta spor med srbskim in hrvaškim narodom je danes tako hrdit in globok, da bo treba velikega, obojestransko požrtvovalnega truda in dela, predno ga bo mogoče ublažiti in brate zopet poravnati. Že

se je med Srbi samimi pojavila močna struja, ki uvideva neznosnost sedanjega stanja ter zahteva delo za sporazum.

Ravno takšno neznosno stanje pa vlada tudi v drugih pokrajinah naše nove države: v Črnigori, v Bosni, v Makedoniji, v Vojvodini. Iz vseh teh pokrajin prihajajo pritožbe o nevdržnosti sedanjega upravnega in vladovnega sistema. Črnogorci se zlasti pritožujejo nad samovoljnostjo novega uradništva, ki se ne briga za postave, ampak dela, kar se mu prav zdi. To uradništvo se ne čuti kot nepristranski državni izvršilni organ, ampak kot strankarski eksponent, ki gnjavi vsakogar, ki noče biti njegov politični suženj.

V Makedoniji so ječe polne, vse je osumljeno „protidržavnega mišljenja“. Na tisoče in tisoče najboljših in najizobraženejših sinov tega ljudstva se potika danes po svetu kot emigrant, ki ne sine domov. Tam zunaj res rujejo proti naši državi in jo obtožujejo hudih nehumanih policijskih metod pri vladanju in državnem upravljanju. Tudi v Bosni in v Hercegovini ljudstvo ni zadovoljno s tem režimom, ki noče poznati nobenih razlik, ki ničesar ne pojmuje, ki pozna zgolj nasilnost: ali — ali! Celó v Vojvodini, kjer je bilo l. 1918. in 1919. prilično največ prijateljev ujedinjenja južnih Slovanov, se širi nezadovoljstvo v veliko veselje sosedne Madžarske.

Kaj pa pri nas v Sloveniji? Od l. 1918. dalje so naše politične stranke napravile hude napake. Tudi mi smo bili nad izvršenim ujedinjenjem tako razveseljeni, da smo pozabili na naše glavne potrebe. V ustavni borbi se je velik del naših poslancev obnašal zelo dvoumno. 11 slovenskih poslancev je celo javno glasovalo za sedanjo ustavo. Večina slovenskih poslancev se najbrže ni niti zavedala za kaj gre in v kako izredno važnem času imajo izvrševati svojo od ljudstva jim naloženo dolžnost. Danes, pod pritiskom razmer, v katerih živi in trpi naše priprosto ljudstvo, vendarle prihaja spoznanje in prepričanje, da dolgo tako ne more dalje, da je temeljita remedura potrebna.

Katera načela naj zastopamo, da pridemo do reda in večje zadovoljnosti ljudstva?

Najprej mora zmagati načelo, da so vsi državljani enakopravni. To je prvo. Potem mora priti ljudstvo do veljave kot državni upravitelj, da se more vladati samo po „svoji veri in postavi“. In tretjič, država mora biti vršilec in varuh socialne pravice. Na ta tri vrhovna načela se mora oslanjati naša zahteva po reviziji ustave. Ustava naj služi ljudstvu, ne ljudstvo ustavi!

Vsi znaki kažejo, da se bližamo preokretu. Morda bodo že letos tudi nove volitve v parlament, od katerega upamo, da bo izvršil revizijo in vrnil ljudstvu pravice, ki so mu danes odvzete. Takrat bo tudi slovenskemu ljudstvu stavljeno vprašanje: Kdo je bil za ustavno revizijo in kdo je bil proti njej? Kdo je bil za sedanji vladni sistem in ga je odkrito ali prikrito podpiral? Kdo mu je služil? Kakšna bo nova ustava?

Na ta vprašanja bo klicano ljudstvo, da dá odgovor. Da ali ne — kratak bo odgovor! In jasen, trd in neizpros!

Tudi zaradi tega je potreben naš list. Na vsa ta vprašanja bomo skušali odgovoriti jasno, odkrito in brez strahu.

Dokler ne dosežemo zmage, ne moremo odnehati! Kdor je mož, bo do konca z rami!

Politični pregled.

A. DOMAČA POLITIKA.

Novo vlado so sestavili za Božič. V vladi sede skoro sami stari ministri, ki zastopajo iste stranke, ki so našo državo tako srečno vladale že pred izbruhom vladne krize. Vodilno moč imajo demokratije in radikalci, torej pretežno Srbi. Ker se te dve stranki borita med seboj na življenje in smrt, zato ne moremo reči, da je vladna kriza že rešena z imenovanjem nove vlade, ampak kriza traja dalje in bo trajala tako dolgo, dokler ne bodo prišle na državno krmilo nove stranke in novi ljudje, ki bodo državo uredile na podlagi obstoječih razmer, ne pa na podlagi nedosegljivih in neizpolnjivih želja.

Boj za ministrska mesta. Novo vlado je sestavil g. Nikola Pašić. Med novimi ministri jih je nekaj, katerim se je posrečilo priti po dolgih bojih do zaželenih ministrskih mest in s temi mesti združenih dohodkov med ministromenjanjem in po ministromenjanju. Če bi ukinitelj plače za neštivilne ministre na razpoloženju, bi bile vladne krize mnogo redkeje. Med slovenskimi poslanci je bil to pot dr. Žerjav tako srečen, da je dobil ministrski naslov. Če bi on kot minister za socialno politiko hotel ljudem pomagati, naj napravi tako, da bo vsak moški v naši državi prišel do dohodkov ministra na razpoloženju. Vsak naj bo strankar, vsaka stranka mora priti v vlado in vrsto in v stranki vsak član. Potem bomo srečna država naj-srečnejših ministrov in nikomur ne bo treba več delati. Vse nas bo redila država.

Parlamentarno delo takorekoč počiva. Parlament je imel preko Božiča le 2 seji, na katerih je rešil državni proračun za mesec januar (takozvano dvanaestino). V razpravo je posegel tudi Stojan M. Protič, ki je ostro, a mirno in dostojno kritiziral gospodarsko politiko vlade. Opozicija se je glasovanja udeležila, ne da izrazi vladi zaupanje, ampak da omogoči državi redni potek njenega gospodarskega življenja. Če opozicija ne bi bila glasovala, bi bila vlada padla, ker je manjkalo preveč „državotvorcev“ pri seji. S tem so naši centralisti dokazali, koliko jim je v resnici za blagor države, katere vzdrževanje so oni po njihovem zatrdilu vzeli takorekoč sami v zakup.

Zakonodajni odbor pa dela namesto parlamenta s polno paro. V malo tednih je rešil nad 700 zakonskih načrtov, naredb itd. Strašno bo, če se bodo začele od tega odbora sprejete navedbe uveljavljati v praksi, ker jih je mnogo, ki druga drugi nasprotujejo. Pri tako ogromnem številu tudi ni mogoč natančen pregled čez vse navedbe, in zmešnjava bi morala nastati, tudi če bi sedela nad glavo vsakega zakonodajca cela jata binkoštnih golobov.

Razmere v Črni gori.

Črnogorci so nam Slovencem znani kot sloviti junaki iz dobe turških vojsk. Njihova skalnata dežela je bila od nekdanj varno pribežališče vseh svobodoljubnih rodov, ki niso hoteli ukloniti tilnika pod tuji jarem. Kljub silnim turškim navalom si je znal hrabri in bojeviti črnogorski rod ohraniti svojo svobodo in svojo neodvisnost. Njihova država je bila majhna, skalnata in nerodovitna, toda njihova je bila in v njej so mogli prosto dihati in se razvijati po svoje. Črnogorci so svojo državnost ohranili do ujedinjenja s kraljevino Srbijo z ostalimi srbskimi, hrvaškimi in slovenskimi deželami v eno državo. Črnogorcem se torej pri najboljši volji ne

B. VNANJA POLITIKA.

Vnanja politika velikih držav, kamor prištevamo Ameriko, Anglijo, Francijo, Nemčijo, Rusijo in Japonsko — Italijane je ameriški predsednik Harding na konferenci v Washingtonu postavil pred vrata, ker nič nimajo — stremi v prvi vrsti za gospodarsko obnovo Evrope. V to svrhu so sklicali konference v Washingtonu, v Londonu in te dni se sestane nova konferenca v Cannes-u na Francoskem. Največje težave, da ne more priti do mirnega sporazuma in do resnega gospodarskega dela, povzročuje Francija s svojo vojaško politiko proti Nemčiji. Francija je danes v Evropi to, kar je bila pred vojno Nemčija. Zato je prišlo med Francijo z ene in med Ameriko in Anglijo z druge strani do ostrih nasprotstev in do hudih nastopov. Očividno pa bo morala Francija popustiti, ker jo ima Amerika s svojimi dolarji popolnoma v oblasti.

Naša vnanja politika se giblje v skromnih mejah. Pravpaprav ni svoje lastne vnanje politike sploh nimamo. V Belgradu vedno naglašajo, da moramo slediti politiki „velikih zaveznikov“, ne povedo pa, kateremu zavezniku naj sledimo, ker so nekdanji zavezniki med seboj vsi skregani in rasprti. Člani Male antante smo po zaslugi — ? Zdi se, da v Belgradu nekoliko preveč zaupajo na obnovo stare Rusije in na povratek bogve kakšnega carja, da bi naš državni čolnič zopet pripel na veliki ruski brod. Zato vidimo povsod samo neodločnost in kolebanje in nobene jasne smeri, kakor si jo je začrtala na pr. čehoslovaško politika pod spretnim vodstvom Masaryka in dr. Beneša, ki stremi za gospodarsko srednjeevropsko zvezo. Preko sporov z Albanci, hujskarnja na Bolgare in vsakdanjih dogodkov z Italijo ne pridemo. Vsa naša vnanja politika se suče okrog vprašanja, kdo bo naš vnanji minister in kateri stranki bo pripadal. Kaj pa naj ta minister dela, kako naj krmari naš državni čolnič, po tem ne vpraša nihče. Tudi parlament ne.

Vnanji minister postane bivši finančni minister dr. Momčilo Ninčič, oni, ki je tako sijajno rešil naše valutno vprašanje. Prepričani smo, da bo žel tudi na vnanjepolitičnem polju slične uspeh kot na finančnem. On pripada radikalni stranki in je pogosto kraljev gost. Demokratije so zaradi njegovega imenovanja razjarjeni in zahtevajo, naj se ustanovi poseben parlamentarni odsek za vnanje zadeve, ki bi nadzoroval delovanje novega ministra. Resnica je, da imajo take nadzorovalne odseke po vseh demokratičnih državah, pri nas ga pa ne bo, ker bodo znali radikalci to gotovo preprečiti. Radikalci drže vnanje ministrstvo trdno v svojih rokah in vstop v diplomatsko službo kraljevine SHS bo še dolgo odvisen od pripadnosti k radikalni stranki oziroma od milosti raznih belgrajskih „porodice“.

Čitajte in širite AVTONOMISTA!

O današnjem stanju v Črni gori je obširno govoril na velikem shodu radi-

kalne stranke dne 13. decembra preteklega leta poslanec Janko Drljevič. Iz njegovega govora posnemamo le najvažnejši stvari:

„Glavno zlo, vsled česar trpi cela naša kraljevina, je uničeni pravni čut in otopela pravna varnost. Človek se mora vpraševati dan za dnem: Ali pri nas sploh še obstoji kakšen red? Kje leže vzroki vseh teh zmešnjav? Kajti naiti in odstraniti vzroke se že pravi zlo odpraviti.

En vzrok porušene pravne svesti leži morebiti v tem, da smo delali na račun predvojnega državnega reda prevelike koncesije raznim novim strujam. Priznam sicer, da je bilo treba marsikaj dovoliti in preurediti, toda gospodarski interesi našega naroda niso zahtevali razširjanja raznih novih principov in metod v takem obsegu, kakor se to vrši. Na ta način se je ves naš stari pravni red prehitro zrahljal in danes ni niti starega niti novega reda več.

Drugi vzrok zmešnjave, v katero smo zabredli, leži v tem, da so mešali dva popolnoma različna pojma: upravno centralizacijo in pa prenovitev uprave. Oboje so smatrali za eno in isto, čeprav to dvojje ni isto.

Upravo centralizirati, to se pravi: prepustiti izdajanje končnoveljavnih naredb centralnim državnim organom. Pojem centralizacije zahteva, da se izdajajo take navedbe na podlagi istih zakonov za celo državo. Ni pa pri vsem tem potrebno, da se upravni organi v Vojvodini ali pa v Črni gori, ki imajo iste dolžnosti in opravljajo iste posle kakor jih opravljajo v Srbiji „sreski“ načelniki, tudi v Vojvodini ali Črni gori tako imenujejo.

Preureditev uprave pa obstoji v izpremembi upravne zakonodaje. Za tako preureditev je treba mnogo študij in mnogo časa in mnogo sposobnih ljudi in mnogo denarja.

Naše vlade so doslej vse te stvari drugače razumele. One so mešale oba pojma (upravno centralizacijo in preureditev uprave) in tako ustvarile iz pravnega reda državno sejmšče, kjer ni več osebne ne premoženjske sigurnosti. Tako stanje vlada skoro v celi državi. Ker pa razmer v ostalih delih države ne poznam, hočem na kratko opisati stanje v Črni gori.

V Črni gori do danes še ni razveljavljen noben stari zakon ali vsaj ni razveljavljen na pravičen način. t. j. da bi bil razveljavljen tako, da bi stopil na njegovo mesto nov zakon.

Črnogorski zakon pozna „kapetane“ in „oblasne upravitelje“ (župane in okrajne glavarje) kot upravne organe. Danes so postavljeni na njihovo mesto „sreski in okružni“ načelniki. Njihov delokrog ni določen na podlagi niti ene-

ga zakona, ki še vedno velja za Črno goro. Zato je odvisno samo od njihove dobre volje, za kakšne zadeve se proglase kot kompetentni. Ti uradniki so navadno brez vsake strokovne izobrazbe in brez upravne prakse. Oni so navadni agenti in agitatorji različnih strank, in šele v drugi vrsti so državni uradniki. Zato si lahko mislite, na kakšen način ti gospodje vladajo v deželi.

Nič boljše ne stoje razmere v pravosodju. V Črni gori so obstojala za poravnavanje malih sporov (bagatel) „kapetanska“ (občinska) sodišča. Danes teh sodišč ni več, torej tudi ni državnih organov, ki bi po zakonu bili poklicani za razsodnike v takih sporih. Višja sodišča (okrožna sodišča) so bila v Črni gori prej pri „oblasteh“ (okrožjih). Tudi teh danes ni več. Danes so ustanovili „okružna“ sodišča, ki so si prisvojila kompetenco bivših „oblastnih“ sodišč. Vprašali me boste, na podlagi kakšnega zakona so oni vse to preuredili? Na podlagi nikakega zakona, ker takega zakona sploh ni. V Črni gori smo imeli uradniški zakon, ki je bil eden izmed najboljših te vrste v naši državi. Za ta zakon se sploh nihče ni brigal, niti pri imenovanju uradnikov, niti pri določitvi pravic že nastavljenih uradnikov. Strankarski interesi so zahtevali, da se smatra kot edini pogoj za vstop v državno službo strankarska pripadnost. Kdor ne pripada vladajoči stranki, ne dobi službe.

Pa kaj naj govorim dalje? Stanje v Črni gori je tako, da so se državne oblasti čisto navadno postavile izven zakona in zato ni čudo, če prebivalstvo trumoma preha v „odmetnike“.

To je žalostna slika upravnih razmer v jako važnem delu naše države, v onem delu, ki je zaradi svoje bližine Italiji tujim vplivom silno dostopen. A kaj stori država? Nič! Ta mirno gleda, kako se krasno razvija „hajduštvo“ in „odmetništvo“. Ali se je potem čuditi, če propada vsaka oblastvena avtoriteta?

Pri nas hvala Bogu še ne živimo v takem neredu, čeprav tudi pri nas ni vse tako, kakor bi moralo biti in kakor bi tudi lahko bilo. Omeniti pa moramo eno: Ali je še danes na svetu kakšen človek z zdravo pametjo v glavi, ki bi trdil, da je mogoče za tako različne upravne in kulturne svetove, kot sta na primer Črna gora in Slovenija, izdelati enotno, t. j. centralistično zakonodajo? Mi pravimo, da to ni mogoče, niti v slučaju ne, če bi res v celi državi živel en sam narod. Zemljepisne in podnebne razmere so ustvarile različne med nami, katere je še poglobil in poostрил stoletni zgodovinski razvoj in preko teh razlik ne moremo preiti na dnevni red. Dajte vsakemu svoje, pa bo dobro za vse.

Slovenski zavcd — „strani“ (= tuji) za od v Bosni.

Iz Sarajeva smo prejeli sledeči dopis:

Poverjenik za obrt in industrijo v Sarajevu, ki je podrejen neposredno

ministrstvu trgovine, izdal je odlok sledeče vsebine, ki ga zaradi zanimivosti podajamo v celoti: Broj 149760/1921.

LISTEK.

Država, ki pri beračih krade.

Po staroindijskih rokopisih pripoveduje Goričan.

V davnih, davnih časih je bila v Indiji država; ki je slovela daleč na okoli. Njeno bogastvo na šumi in rudi, na žitu, vinu in drugih pridelkih je ravnotako zaslovelo, kakor njeni voli, teleta in svinje. Vse sosedne države so z občudovanjem in z zavistjo gledale na to neizmerno bogastvo. Toliko je bilo tega bogastva, da so se kopali državljani ob zapovedanih državnih praznikih v vinu. Doslužene ministre pa so pitali kot purane v posebnih palačah in jih častili po božje.

A prišla je huda in strašna vojska! In zgodilo se je, da so reveži obogateli in bogataši obubožali. A teh poslednjih je bilo le malo, večinoma so postali večkratni „miljarderji“.

Tako stoji v rokopisu, natančni zmisel te besede ni znan. Zdi se pa, da so bili „miljarderji“ posebna kasta, ki je

živela v nekakih palačah. Sedeži na zlatih vrečah so se hranili samo s krvjo. Posebnega dela niso imeli.

Obubožali pa so takomenovani „mandarini“. To so bili ljudje, večinoma zelo učeni, ki so nosili „cofe“ na glavi, na prsih pa včasih nekaj lišp, čigar pomen je neznan. Takih obubožanih mandarinov je bilo vedno več. Svoje cofe so polagoma prodali in dragocene obleke tudi. Kuštravi, raztrgani, napolnagi in bosi so postajali ob vogalih, razkazovali svojo goloto in prosili mimoideče božjega daru.

V onih časih pa so vladali v tej državi modri in dobrosrčni možje, ki so se zavedali, da je treba mandarinom pomagati. Sklenili so, da sezidajo v vseh večjih mestih velikanske hiše, kjer bi dobivali obubožani mandarini za nizke cene vse življenjske potrebščine. O tem pravi rokopis: „Hočemo z božjo pomočjo ustanoviti hiše, kjer bodo dobivali berači za beraški denar beraško hrano, obleko in obutev.“

Da bi to idejo čim lažje uresničili, so vzeli od vsakega mandarina po več sto „nemanofce“. Tudi odstavek: „Nemanofca“ je bila enotna državna valuta, tako na pr. kot naš sedanji „dinar“.

Sarajevo, dne 17. okt. 1921.

Gospodinu
zastupniku Zadr. Gospodarske
banke
v Sarajevu.

Na Vaš podnesak od 3. o. m. j. saopčuje Vam se, da ova pokrajinska uprava ne može primiti na znanje najavljenog otvorenje podružnice Zadr. Gosp. banke d. d. u Ljubljani, jer se u smislu važeće naredbe od 20. juna 1880 smiju na teritoriju Bosne i Hercegovine otvarati filijale stranih dioničkih društava samo na temelju prethodnog odobrenja nadležnog ministarstva.

Pozivate se stoga, da ovamo predložite molbu za isposlovanje dozvole, da Vaša banka smije svoje poslovanje proširiti na Bosnu i Hercegovinu i da u Sarajevu može otvoriti svoju filijalu, a dok ne dobijete to odobrenje, zabranjuje Vam se svako poslovanje. Molba mora biti propisno biljegovana i instruirana u smislu odredaba gornje naredbe.

Poverjenik za obrt i trgovinu
G. Kapetanović.

Tako se glasi ta odlok, ki je bil istodobno dostavljen tudi policijski direkciji, da nadzira zavod, toraj eksekutivni oblasti.

Dnevne vesti.

Našim naročnikom pravoslavne vere želimo vesele božične praznike.

Čenjene naročnike naše prosimo, naj z ozirom na izdatno povišane stroške za list pravčasno pošljejo naročnino. Mi ne razpolagamo z drugimi dohodki kakor z onimi, ki jih donša naročnina in oglasi. O tem se vsak lahko prepriča iz naših knjig. Kolikor več naročnikov in oglasov, toliko boljši bo list. Mi sami ne iščemo pri listu nikakih bogastev. Zato prosimo vse naše prijatelje, naj pridobijo vsak vsaj enega novega naročnika. Mi s svoje strani bomo storili vse, da bo list pisan v kolikor mogoče poljudnem jeziku, da nas bo mogel razumeti tudi najbolj priprost kmet in delavec. Ravnotako se priporočamo za dopise in izreke svojim dosedanjim sotrudnikom najtoplejšo zahvalo. Na gospodarske kroge pa se obračamo z vljudno prošnjo, da blagovolijo oglašati v našem listu. Danes je list razširjen po vsi Sloveniji in silno čitan in ker pride v roke ves teden, je oglaševanje v našem listu vedno uspešno.

Iz državne uprave. V proračunski debati, ki se je vršila pred nekaj dnevi, je govoril tudi radikalni poslanec dr. Momčilo Ivanič. V svojem govoru je povedal nekaj zanimivih stvari iz naše državne uprave. Tako n. pr. je povedal, da sedanjí načelnik Pribečevićevega kabineta (v ministrstvu notranjih del) sploh še ni bil v državni službi, ko je bil neki njegov tovariš že okrožni načelnik v Nišu. Danes sta oba „načelnika prve klase“. — V finančnem ministrstvu služí neki inšpektor, na katerega ima g. minister „piko“. Ta načelnik ne prejema plače že od avgusta meseca dalje, ne da bi bil upokojen ali kaznovan ali odstavljen — Šef „Presbira-ja“ (belgrajskega dopisnega urada) nima niti mature; tudi

Mi se samo veselimo, ako centralne oblasti upoštevajo avtonomne navedbe, ali da to vrše na način kot je zgoraj omenjen in da žalijo v njem Slovence, ki so še vendar sestavni del države Srbov, Hrvatov in Slovencev, presega vendar dobro voljo vsakega najzagripenejšega centralista. Pozivati se na naredbo, ki je izšla 1880. toraj dve leti po okupaciji Bosne in nazivati jedno tipično slovensko podjetje, plod slovenskega kmeta, njegove visoke gospodarske pozicije in varčnosti, kot „strano“ dioničarsko društvo, je žaljenje Slovencev, moralčna batina, ki se ne more dovolj obsoditi.

Ako bi se ne bili storili takoj posredovalni koraki pri pokrajinskem mestniku, ki je pri poverjeniku, kot centralni vlasti mogel samo posredovati, bi bili zavod zaprli, ker se je že policija zanimala za zavod; zavod je bil v sili in je moral predložiti zahtevano „molbo“, ki pa seve do danes ni rešena.

Zanimivo bi bilo samo vprašanje, kdo je „nadležno ministarstvo“? Mogoče še vedno skupno finančno ministarstvo na Dunaju, če še postoji? In kaj so na primer srpski zavodi v Bosni, če so slovenski „strana“ dioničarska društva?

gimnazije ni dovršil, a kljub temu je načelnik „treće klase“. (Šef Presbira-ja ima vpogled v jako važne diplomatske stvari, op. ur.) — Takih slučajev je dr. Ivanič še več navedel, a naj zadostuje to malo primerov naše sijajne uprave.

Znižanje števila državnih uradnikov. Vsled silne draginje je moral parlament skleniti, da zviša plače državnim uradnikom. Da dobi protrebno kritje za nove, ogromne stroške, so pa istočasno sklenili znižati število uradnikov, a dobro jih plačati — potem bodo radi in lahko delali. Pri takih prilikah smo tudi vedno naglašali, kako bo število uradnikov narastlo, če se država razdeli po željah centralistov na „oblasti“, za kar bo treba dva — ali še večkratnega števila uradnikov. To uvideva sedaj tudi glavno glasilo slovenskih centralistov „Jutro“, ki piše v uvodniku od 3. t. m. med drugim: „Dejstvo je, da imamo državnih nameščencev preveč. Pravijo, da bo mogoče znižati njihovo število za 20%. Še celo v slovenski pokrajini se da v tem oziru mnogo storiti. Pred vojno je bilo n. pr. v policijski službi v naši pokrajini morda vsega skupaj 5 konceptnih uradnikov ter okrog 80 policistov, danes jih predvideva budget (proračun) 22 (uradnikov) in okrog 600 (policajev)!“ — Pa naj še kdo reče, da nismo policijska država. Denarja pa imamo, denarja! — 600 policajev!

Kandidat za vseučiliškega profesorja — menda na juridični fakulteti — g. dr. V. K. je v revijalni izdaji „Jutra“ — takomenovani „Njivi“ — že na prvi strani zmetal na en kup vse tole: slov. kulturne delavce, defetizem, revolucije, ruske ljudske komisarje, Radiča, „slovensko kliko“, opojne pijače, Slovenijo, mnogo tisoč hektolitrov vina, piva, sadjeva, žganja za mnogo milijard, šam-

Tako so modri možje, ki so vodili državo, nabrali mnogo mnogo tisočev „nemanofce“.

Ker se bo morebiti marsikomu čudno zdelo, kar sem ravnokar napisal, naj povem, da rokopis izrečno pravi, da so nabrali „nemanofce“ od obubožanih „mandarinov“, ne od „miljarderjev“.

Naj nadaljujem z dobesednim prevodom rokopisa:

„Ko so modri in dobrosrčni možje prešli z milostjo božjo nabrane nemanofce in spoznali, da jih je zelo zelo mnogo, se je oglašil najmodrejši med njimi in dejal: „Prijatelji! Dobra in koristna je bila naša misel in uverjen sem, da nam bodo vsi mandarini hvaležni, ker jim olajšujemo bedo. Da bi jim pa bedo še bolj olajšali, predlagam, da ta denar dobro shranimo. Ako bi mi tiste hiše zares sezidali, bi mandarini po nepotrebnem v tistih hišah zapravljali. Sveta naša dolžnost pa je, da jih tega obvarujemo.“ Modri in dobrosrčni možje so spoznali vzvišeno modrost najmodrejšega izmed njih in so nabrane nemanofce dobro shranili.“

Trdil sem se, da bi po rokopisih še kaj izvedel o nadaljnji usodi manda-

rinov. Našel sem samo še neki drobec starega rokopisa, ki pravi:

„Trideset let po oni strašni vojni ni bilo več mandarinov. Vendar se je posrečilo znanemu učenemu in blagemu mecenu, da je našel po dolgem iskanju zadnjega živčnega mandarina, ki je dočkal izredno starost 54 (štirindeset) let. Hranil se je s pajčevino. Žalibog ni bil pri čisti pameti in je odgovoril na vsako vprašanje v nam popolnoma nerazumljivem jeziku. S pomočjo najsilnejših učenjakov smo si napisali njegove odgovore in izgleda njihova grafična slika približno takole: „Крылата ен тpeбyxo kaj пaчeвнa в нeм ce дeлyнтaй...“

Isti učenjaki so nam raztolmačili, da se to pravi: „Kruli v trebuhu in pajčevine se v njem delajo.“

Vendar pa so sklenili modri in dobrosrčni možje, da ohranijo zadnjega mandarina v spomin poznim rodovom ter so ga odpeljali v ono palačo, kjer pitamo in častimo ministre. Ko pa je pojedel prvi krožnik „kolbason“ (to je hrana milijarderjev in ministrov), je poslednji mandarin izdihnil in odšel v — nirvano.“

panjec in domači konzum, mestni proračun ljubljanski bivši, bodoči in najbolj bodoči, veselice, krone in dinarje, fiskus, proračun itd. itd. **ter končno še miselno in fizično pijanost.** — Vsakdo sodi o sebi najbolje!

Prvi čin novega ministra za socialno politiko. „Naprej“ v številki 293. od 28. decembra l. l. pravi, da je naprošen od ravnateljstva bolniške blagajne v Ljubljani za ugotovitev, da ono ni v nobeni zvezi z notico, ki smo jo pod gornjim naslovom prinesli v zadnji lantski številki. Nadalje isto ravnateljstvo trdi, da je notica tudi sicer netočna. — Z naše strani pa ugotavljamo sledeče: Prvič nismo nikjer zapisali, da nam je vest sporočila zgoraj omenjeno ravnateljstvo, s katerim res nimamo nobenih zvez; pa jih doslej tudi iskali nismo, ker imamo — boljše in zanesljivejše. Drugeč je pa resnica ta, da ministrstvo za socialno politiko sedaj ustanavlja bolniško blagajno v Belgradu in po ostali Srbiji ter Macedoniji. V ta namen pa nima v proračunu predvidenega denarja. Zato se je v ministrstvu rodila misel, da bi slovenska bolniška blagajna posodila nekaj milijonov, po vsej priliki dva, novim blagajniškim zavodom v Srbiji kot ustanovni fond. **To nam je sporočil naš belgrajski zaupnik.** V koliko pa je ta misel last sedanega g. ministra za socialno politiko, ne moremo kontrolirati. Morda se je pa rodila v glavi njegovega predhodnika, g. dr. Kurovca, ali pa kakšnega — načelnika. Resnica pa je, da se je v belgrajskem soc. ministrstvu o tem debatiralo. Prihajemo!

Politične „mance“. V takozvanem finančnem odboru so razpravljali 10. decembra l. l. o takozvanih proračunskih dvanajstih za januar in februar t. l. Pri tej priliki je oddal soc. dem. poslanec g. dr. Korun izjavo, da on za proračun ne more glasovati in je to svoje zadržanje utemeljeval tudi takole: „Našega zaupanja sedanja vlada ne uživa. Sestavljena je iz istih večinskih strank, kakor prejšnja vlada. In ta vladna večina je ravno ista, ki je izglasovala **ustavo**, ki ni zadovoljila nikogar v državi. Ustava ni ustvarila politične, gospodarske in socialne pravice, postala je orožje kapitalističnih in imperijalističnih nagonov buržuazije. Ta vladna večina je s svojo nesposobnostjo in zlonamerjenostjo ustvarila hrvaško vprašanje, ki grozi postati vprašanje državne eksistence.“ — To je vse resnično. Toda naši bralci se bodo spominjali, da smo mi lansko leto **ponovno** javno vprašali, ali so bili socialni demokrati pri odglasovanju te ustave zadnja Pašičeva rezerva ali ne. Rekli smo, da moremo v tem pogledu postreči celo s pričami. Na ta ponovna vprašanja do danes nismo nikjer brali kakšnega odgovora.

Potipijimo! Učeni gospod profesor P. L. je v petek dne 30. decembra t. l. napisal v „Slovenski Narod“ fulminanten članek o morali in kriminaliteti v Sloveniji in slovenski duhovščini. Članek je seve kulturnobojevit in kot takšen poln vnebovpijočih traparij. Kaj je g. profesor pri tem zasledoval, tega seveda ne vemo. Vemo pa, da je med vojno. **l. 1917.** krstil svojega otroka s sledečimi imeni: Angela, Marija, **Karolina in Cita.** Za botrčka je bil pa — Kaltenegger! To so seveda le „pripombe“ h kvalifikaciji, da se ga more poklicati v višji šolski svet! Mi damo s tem svoj placet!

Slovenski fašisti. Prejeli smo listek sledeče vsebine: „Cenjeni! Podpisani odbor pozivlja Vas, da razobesite na roštni dan Njeg. Velič. našega kralja Aleksandra I. (to je v soboto 17. decembra državno oizroma slovensko zastavo na svoji hiši. V slučaju, da ne ugodite tej prošnji ali da se ne odzovete temu pozivu Vas opozarjamo, da boste sami zakrivali vse posledice. Ako še nimate zastave, skrbite (če je tudi majhna) da si jo do tega dne preskrbite. Ta dan mora imeti vsaka hiša svojo zastavo. Narodni obrambovci. — V drugi izdaji istega poziva je bilo pri besedi „posledice“ dostavljena v oklepaju še beseda „batine“. — Mi nimamo nič proti temu, če kdo rad gleda razobešene zastave na ta ali oni spominski dan. Dvomimo pa, da bi se dala ljubezen do kralja vcepiti ljudem v srca z batinami. Jugoslovanski fašisti niso nič boljši od italijanskih.

Važno opozorilo za vojne invalide, vdove in sirote radi dodatkov k pokoj-

ninam. Po členu 21. zakona o invalidih z dne 15. decembra 1921 se ustavi s 1. januarjem 1922 izplačevanje dodatkov k pokojninam: 1. za invalide, ki jim je bilo povodom zadnjega pregleda priznано manj kakor 50 odstotkov invalidnosti in sicer za njihovo osebo in za otroke; 2. za vse invalide dodatek za dva otroke, tako da jim ostane le za tretjega in nadaljne otroke izpod dopolnjenega 16. leta; 3. za vse vdove brez otrok, ki so mlajše kakor 45 let in sposobne za delo; morebitno nesposobnost morajo dokazati z nekolokovanim spričevalom, ki ga izda brezplačno uradni zdravnik; 4. za vse invalide brez ozira na odstotke in število otrok ter za vse vdove brez ozira na število otrok, ako plačujejo več kakor 30 dinarjev neposrednega davka (po odmeri davkov za finančno leto 1920./21.). Ker bo treba na temelju tega zakona nanovo pregledati in popraviti vsa nakazila invalidom, vdovam in sirotam, ki so že bila pripravljena za izplačilo dne 1. januarja 1922, **ne bodo mogli poštni uradi dostaviti zneskov kakor običajno v prvih dneh januarja.** Vse prizadete stranke naj upoštevajo, da je s to spremembo združeno ogromno delo, ki bo izplačevanje zavleklo za nekaj časa. Vsakdo naj o tem obvesti svoje znance invalide in vdove in jim priporoča, naj opuste vsako pismo in osebno pritožbo v Ljubljani. Uradi bodo skrbeli za to, da se bodo pokojninski prejemki v smislu gorej označenega zakona kar najhitreje nakazali.

Nabava različnega materiala za izdelavo protez. Državna protezna delavnica želi nabaviti večje množine raznega materiala za izdelavo protez za vojne invalide, kakor železne, medene in jeklene pločevine, razne vrste železa in jekla, zakovic, vijakov, žice, cina, gumbov, svedrov, oglja, različne vrste gornjega in podplatnega usnja ter potrebnih za izdelovanje proteznih čevljev, nadalje mavca, gumijastih trakov in cevi, različnih ponikanih zaponk, itd. itd. Natančna množina materiala in dobavni pogoji se lahko vpogledajo pri upravitelstvu Drž. protezne delavnice v Ljubljani. Interesenti se vabijo, da vložijo pismene, zapečatene in pravilno kolekovane ponudbe z vzorci vred do vključno 25. januarja 1922 v pisarni Invalidskega odseka (Št. Peterska karnarja) v Ljubljani, soba št. 2.

Mestno vojaško poveljstvo — (Komanda mesta) v Ljubljani se je preselila z Dunajske ceste (Bavarski dvor) v vojašnico Vojvode Mišiča (prej Belgijska) objekt 14. Vhod v ta objekt je iz Vojaske ulice, vrata nasproti špediterja Ranzinger-ja.

Koliko uradnikov je v Jugoslaviji? Po novih uradnih podatkih znaša število uradnikov v Jugoslaviji 63.369 (finančni minister je nedavno rekel, da jih je 200 tisoč, pa se je menda tega števila sam ustrašil). V Srbiji in v Črni gori jih je 28.938, v ostalih delih Jugoslavije pa 34.431. Od teh prejema manj kot 3000 dinarjev letne plače 34.018 uradnikov, do 5000 dinarjev prejema 21.572 uradnikov, nad 7000 dinarjev dobiva 7232 uradnikov, do 8000 dinarjev ima 184 uradnikov in 265 uradnikov ima nad 8000 dinarjev letne plače, seveda vse brez draginskih doklad. V Srbiji in Črni gori pride 1 uradnik na 149 prebivalcev, v „prečinskih“ krajih pa na 223 prebivalcev.

Iz društva „Srbskega Rdečega Križa“ je izstopil vojvoda Bojovič, čeprav so ga vse stranke volile v upravni odbor. V društvu „Srbskega Rdečega Križa“ se je nabralo toliko umazanega perila, da spoštovani general že z ozirom na svojo šaržo izvolitve ni mogel sprejeti. V Belgradu kroži sedaj sledeča pripovedka: Pred vojno so vladali „črnorukci“, za njimi so prišli „belorukci“, tem pa so sledili „dugorukci“ (dolgooprsteži).

Očividna neresnica. Vsi zapadno evropski listi poročajo o govoru Ljennina, ki ga je imel na devetm vseruskem svojetskem kongresu. Mi sicer tudi še ne vemo avtentično, kaj je Ljennin ob tej priliki govoril, z vso gotovostjo pa lahko trdimo, da tako, kakor poročajo naši in zapadno kapitalistični listi, **čisto gotovo ne!**

Stojan M. Protič je zadnjič govoril tudi o nameravanem zmanjšanju števila uradništva v narodni skupščini ter je pri tem opozoril na neko malo nedoslednost: na eni strani se namerava število uradništva skrajšati, na drugi pa se

uradništvu priznava plačilo za — nadure. Logika — kje si?

Vprašanje! Prejeli smo: **Oddelku za prosveto in vero pri pokrajinski upravi v Ljubljani!** Glasom proračuna je določena v prosvetne namene večja svota. Obljubljeno nam je bilo, da se bo ta denar razdelil v sporazumu z interesi, kakor zahteva to smisel proračuna. Prosimo za pojasnilo, kako je s to stvarjo? **Kulturno društvo.**

Gospodarstvo.

Hranilnice in padanje naše denarne vrednosti.

Pred dvema ali tremi meseci smo brali v dunajskih in tudi v naših slovenskih listih vest, da so začeli Dunajčanje kupovati blago, in sicer vse vprek, kar jim je prišlo pod roko. Naval na trgovine je bil velikanski, tako da so nekateri trgovci v razmeroma kratkem času razprodali vse svoje zaloge. Kot vzrok za ta pojav so navajali listi silen padec vrednosti nemške krone in pa strah pred še večjim padcem, vsled česar je vse hitelo v trgovine, da reši svojemu prihranjenemu denarju vsaj še tisto vrednost, kar jo je imel v danem trenutku. Naval na trgovine je trajal precej dolgo, predno so se razburjeni duhovi zopet pomirili.

Pred par dnevi so zabeležili naši listi vest, da je bilo mogoče opazovati neposredno pred prazniki isti pojav tudi v Ljubljani. Bržkone tudi v drugih slovenskih mestih. Kot vzrok tega nenavadnega pojava so listi navedli vest, ki kroži že precej časa med prebivalstvom, da namerava baje vlada denar še enkrat zamenjati in pri tej priliki odtegniti po znanem vzorcu 40 procentov. Zato da so ljudje raje hiteli nakupovati razno blago, da ohranijo vsaj to, kar imajo.

Ne bomo rekli, da navedeni vzrok ni resničen. Ljudje so postali vsled nedosledne vladne finančne politike skrajno nezaupni in vznemirljivi in nič čudnega ni, če verjamejo še tako debelim lažem, ker si pravijo, da pri nas ni nemogoča nobena stvar več. Je pa mogoče še drug vzrok, ki se nam zdi neprimeren, važnejši in tehtnejši, tako da smatramo za svojo dolžnost opozoriti tudi nanj.

Recimo, da se je posrečilo kakšnemu delavcu ali kmetu prihraniti do 1. januarja l. 1920. skromno svoto 500 kron. S temi 500 kronami v žepu je prišel mož v Ljubljano. Ogledoval je v razložbah različno blago. Pri tej priliki je videl v bližini Mestne hranilnice ljubljanske v izložbi par dobrih, lepih čevljev. Cena jim je bila napisana 500 K. Mož je začel kolehati in premišljevali: „Ali naj si kupim ta par čevljev za 500 K ali naj svojih 500 K nesem v hranilnico?“ Po dolgem premišljevanju se je odločil, da ne se denar v hranilnico. Sklenjeno in storjeno. S hranilnično knjižico v žepu je odšel domov.

Po preteku dveh let, namreč 2. januarja l. 1922. je prišel zopet v Ljubljano. Šel je v Mestno hranilnico in dvignil svoj prihranek, da si kupi čevlje. Našteli so mu 500 K in 33 ali 34 K obresti, torej skupaj recimo 534 K. Mož je bil silno vesel, ko je videl, kako lepo se mu ej pomnožil denar, ne da bi bil z mezin-cem ganil zanj. Prvo veselje ga je pa hitro minilo, ko je pogledal cene za čevlje v izložbi. Videl je tam čevlje, ki so bili na las podobni onim, ki jih je opazoval in na katere je omedleval pred dvema leti. Toda cena! Celih 1000, reci: tisoč kron!

Mož je začel premišljevali. Premišljeval je, če ne bi bil pred dvema leti le bolj pametno storil, če bi bil že takrat kupil čevlje, jih doma zaklenil v omaro in čakal dve leti. Če bi bil on to storil, bi bil imel danes premoženje, vredno 1000 K, tako jih ima pa le 564! To je velika razlika, katero si je težko pojasnil.

Vstopil je v prodajalno in svoje pomisleke proti visoki ceni razložil trgovcu. Ta mu je pa odgovoril sledeče: „Jaz nisem kriv, da je tako. Jaz svojih čevljev ne izdelujem doma, ampak dobim blago iz Švice. Pred dvema leti so veljali ti čevlji v Švici 20 zlatih frankov in tudi še danes veljajo 20 zlatih frankov. Toda pred dvema leti sem dobil 20 zlatih švicarskih frankov za 500 K,

Književnost. Pisatelj Alojzij Kraigher je v spomin velikega Slovenca Ivana Cankarja izdal v lastni založbi lepo knjigo: **Umetnikova trilogija**, ki dramatično popisuje življenje velikega umetnika v treh delih: 1. Umetnik v tujini; 2. Umetnik v domovini in 3. Umetnik v nebesih. V vseh treh enodejankah nastopajo poleg Cankarja, ljudje iz njegove okolice ali pa iz našega javnega življenja. Knjiga je res književni dogodek in lepo čtivo. Velja 60 kron in se jo dobi po vseh knjigarnah. Priporočamo!

danes pa moram dati zanje že celih 1000 K in kdo ve, če ne bo treba dati zanje po preteku enega leta že 1500 ali pa 2000 naših kron. Mi nismo krivi, če vrednost našega denarja tako silno pada, ampak kriva je vlada, ki vodi brezglavo in nezmislno gospodarsko politiko.“

Kmet je trgovčevu razlago takoj razumel. Ko je prišel domov, je pobral vse svoje prihranjene krajcarje in odšel v bližnjo prodajalno, kjer je nakupil najbolj raznovrstno blago. Ni ga ravno potreboval, ampak rekel je: Zakaj bi jaz nosil denar v hranilnico, kjer mi dajo obresti komaj za par fajf tobaka, dočim blagovna cena skoči kar za 100 ali pa še več procentov v teku enega samega leta? Rajši si kupim tudi jaz blago in čakam!

Tako kakor je mislil ta kmet, jih je mislilo mogoče še mnogo in šli so pred prazniki v mesto in nakupovali vse vprek. Naredili so isto, kar so napravili pred par meseci preplašeni Dunajčanje!

Ta pojav se utegne še ponavljati. Posledice pa bodo usodepolne, zlasti za naše najboljši in najsolidnejše denarne zavode, za hranilnice in posojilnice. Glavno pravilo vsega denarstva je, da je denar v prometu, da se giblje in kroži. Kolikor hitreje, toliko bolje. Če bo pa vse denar lepega dne založen v blagu, ker se ljudje boje, da ne bi še več izgubili kot so že, bo nastal v trgovini in v vsem gospodarstvu nevaren zastoj, ki utegne dovesti do silnega poloma in do brezštevilnih konkurzov.

Ljudem ne bo mogoče ukazovati, naj nosijo svoj denar v denarne zavode. Če ljudje vidijo, da imajo vedno manj, namesto več, čeprav neprestano hranijo in varčujejo, jim ni mogoče zameriti, če se ravna jo pač tako, kakor jim bolje kaže in več nese. Če pride do neljubih dogodkov v gospodarskem življenju, bo kriva edinole vlada, ki vodi tako gospodarsko politiko, da je napetost med dohodki na obrestih in pa med naraščanjem cen vsled padca denarne vrednosti vedno večja namesto manjša, kar mora ljudi neizogibno dovesti do tega, da začnejo že danes denarnim zavodom obračati hrbet in nakupujejo blago.

Ali se centralna vlada zaveda dalekosežnosti vedno bolj propadajoče vrednosti naše krone? Izgleda, da ne.

„Deruta naše valute“. Tako se ne glasi naslov kakega gospodarskega članka v našem listu, ampak v centralističnem „Jutru“, v noveletni številki. Lepšega spričevala „Jutro“ ni moglo dati vladi, v kateri imajo centralisti odlično moč in neomejen vpliv.

Čehoslovaška krona je dosegla že vrednost dinarja, to se pravi: Za 1 češko krono je treba plačati 4 naše krone. Pred dobrim letom je veljala 1 češka krona komaj 2 naši. Posledice naraščanja cene češke krone se že kažejo, na Češkem in pri nas. Na Češkem blagovne cene padajo, ker da Čeh n. pr. za ameriško moko vsled naraščajoče cene češke krone manj kron kot doslej, pri nas pa obratno rastejo cene za blago, katero dobivamo iz Češke. Kdor je naročil pred 6 meseci blago na Češkem na kredit, mora danes plačati neprimeren več, kakor bi bil plačal takoj pri naročilu v gotovini.

Vrednost naše krone se suče že precej dolgo okoli številke 2. To se pravi: Za 100 naših kron v papirju dobiš 2 švicarska franka v zlatu. Včasih pade krona še za nekaj točk nižje. Kakor hitro pa se bo zopet pričela izvozna doba za razne poljske pridelke,

bodo veliki gospodje že poskrbeli za to, da bo krona še globokejše zdrknila nazdol. Naša vlada pa vse to mirno gleda. Mi gremo lepo po poti, ki nam jo je pokazala — Nemška Avstrija. Razlika je le v tem, da hodijo Avstrijci svojo pot vsled dobro preračunane politike, (da jim ne bi bilo treba plačati vojne odškodnine), mi jim pa sledimo vsled neumnosti in nesposobnosti raznih naših ministrov.

Proti čezmernemu obdavčenju. Na seji belgrajskega parlamenta dne 29. decembra 1. 1921. je govoril tudi poslanec dr.

Hohnjec. Med drugim je rekel: „Državni proračun nam nudi žalostno sliko neurejenega gospodarstva. Med dohodki in stroški ni pravega ravnovesja, četudi so davki v naši državi veliki, osobito v nekaterih pokrajinah, med katere moramo prištevati v prvi vrsti tudi Slovenijo. Ako gospodje vladne večine mislijo na nove davke ali na podaljšanje in povišanje starih, da bi s tem uravnotežili proračun, potem bi jih opozoril na to, da gotove pokrajine, zlasti pa Slovenija, kat takega ne morejo prenesti. Hočem navesti nekatere številke, ki jih

je g. finančni minister podal v zakonodajnem odboru dne 23. novembra o davkih, predpisanih za čas od 1. januarja 1919. do 10. oktobra 1921. Iz teh števil razvidimo, da je imela predpisanih davkov: Srbija in Črna gora 149 milijonov dinarjev, Slovenija 145 milijonov, Bosna in Hercegovina 134 milijonov, Hrvatska in Slavonija 167 milijonov, Dalmacija 9 milijonov.

Iz tega se vidi, kako nepravilno in krivično so razdeljeni davki v naši državi. Gospodje, naša Slovenija, ki je najbolj siromašna dežela v celi državi, ima

predpisanega skoro toliko davka kakor 4 krat večja Srbija in Črnagora. Zahtevati moramo, da se davčni zakoni izenačijo v vsej državi in da se sploh reorganizira vsa finančna uprava v naši državi.“

Izdajatelj: ALBIN PREPELUH. — Odgovorni urednik: JOŽE PETRIČ. — Tiska: Tiskarna J. BLASNIKA NASL. v Ljubljani.

MANUFAKTURNI ODDELEK

GOSPODARSKE ZVEZE LJUBLJANA, Dunajska cesta šte. 29

(na dvorišču)

Velika zaloga sukna za moške in ženske obleke, najlepša izbira vsakovrstnega sp. danjega perila za moške, ženske in otroke in velika zaloga uanja, čevljev na drobno in de'elo.

Popolnoma varno naložite svoj denar v

Vzajemni posojilnici v Ljubljani

poleg nunske cerkve
reg. istr. zadruga z omejeno zavezo.

Hranilne vloge se obrestujejo s

4%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka. :: Hranilne vloge se lahko vplačujejo potem pošto ček. urada, vlagateljem so položnice brezplačno na razpolago. Posojila na zemljišča, zaznambo na službene prejeme, proti poroštvu itd.

Te do: Korn, Ljubljana
Poljanska cesta št. 8.
se priporoča cenj. občinstvu za izvrševanje vseh

kleparskih in vodovodnih
instalacijskih del kakor tudi
za pokrivanje streh.

Vsa stavbinska in kleparska dela v priznani solidni izvršitvi. Proračun brezplačno in poštne prosto. Popravila točno in po najnižji dnevni ceni. Ambalaža in pločevine.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijsko podjetja in razpečava

la čehoslovaški in ang'leški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov: PROMETNI ZAVOD ZA PREM OG d. d. Ljubljana, Nunska ulica 1.

Vplačana d in glavnica
K 30.000.000.—.

SLOVENSKA BANKA

Telefon št. 567.
Ček. račun št. 12 205

LJUBLJANA, Krekov trg 10, nasproti „Mestnega doma“.

Obrestuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu.

Ima posebni ameriški oddelek in prvovrstne zveze z inozemskimi bankami.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Zadružna gospodarska banka d. d.

(The Co-operative Economic Bank and Savings Co. Ltd.)

HEAD OFFICE: Ljubljana. BRANCHES: Bled (Veldes), Maribor, Split, Sombor, Sarajevo, Šibenik and Djakovo.

Affiliations: Sveopća Zanatlijska Banka d. d., Zagreb, with its branch at Karlovac, and Gospodarska banka d. d. at Novisad.

Capital and reserves, with affiliations, over SHS K 50,000.000. Deposits over SHS K 300,000.000.

Telephone int. Nr. 21 and 57.

Telegr. and Cable adress.: Gospobanka.

All banking and stock exchange transactions promptly attended to.

Kapital: K 20,000.000

Slov. eskomptna banka

Rezerve o'rog K 6,000.000

Podružnice:

Novomesto in Rakek. Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje

Denarne vloge — Nakup in prodaja: efektov, deviz, valut — Eskompt menic, terjatev, faktur. Akreditivi — Borza.